

VIHREIDEN KUNNALLISVAALIOHJELMA 2012

Vihreiden puoluevaltuuskunta hyväksyi kunnallisvaaliohjelman syksyn 2012 vaaleihin kokouksessaan 1.4.2012. <http://www.vihreat.fi/kunnallisvaaliohjelma>

Millainen on vihreä kunta?

Maailma rakennetaan kunnissa, ja valta niissä kuuluu meille kaikille. Kuntien valtuustoissa, hallituksissa ja lautakunnissa ratkaistaan hyvän arjen kannalta tärkeitä asioita. Siksi kuntavaalit ovat tärkeitä.

Kuntavaaleissa on kyse muun muassa päiväkodeista, kouluista, vuokra-asunnoista, työpaikoista, terveyskeskuksista, vanhusten asumisesta, kirjastoista, teattereista, liikuntapaikoista, busseista, pyöräteistä, puistoista, toreista ja tonteista, eli siitä, miten palvelut järjestetään ja millainen asuinympäristö meillä on.

Vihreä kunta rakennetaan ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin ehdoilla. Vihreä kunta edistää toimeliaisuutta, ehkäisee eriarvoisuutta ja on viihtyisä.

Ympäristövastuullinen, tulevaisuuteen katsova kunta

Vihreä kunta ajattelee tulevaisuutta. Luontoa ja ilmastoa tulee ajatella ja suojella muulloinkin kuin vaalien alla. Puhdas elinympäristö ja luonnon monimuotoisuus ovat paitsi kaikkien etu, myös ehto tulevien sukupolvien onnellisuudelle ja vauraudelle.

Me rakennamme eheitä, esteettömiä ja ekologisia rakennuksia sekä asuinalueita, joissa palvelut ovat lähellä, joukkoliikenteen käyttö on vaivatonta ja kävely- ja pyöräteitä kaavoitetaan riittävästi.

Jo rakennettuja alueita kehitämme täydennysrakentamisella, energiaremonteilla ja satsauksilla kestäväan liikkumiseen. Ilmasto ja kukkaro kiittävät, kun kauppaan pääsee kaasuttamattakin.

Joukkoliikenne toimii Vihreässä kunnassa myös yli kuntarajojen nopeasti, edullisesti ja kattavasti. Haluamme, että autoton elämä on mahdollista myös kaupunkien ulkopuolella. Tarvitsemme lisää raiteita ja bussivuoroja. Kehitämme uudenlaisia joustavia kimppakyyti-, palvelu- ja kutsuliikennemuotoja harvaan asutuille alueille.

Haluamme vähentää autoilun pakkoa ja päästöjä sekä porrastaa autoilun verotusta nykyistä reilummin. Maksujen tulee olla korkeampia siellä, missä autoilun haitat ovat suurimpia ja missä todellisia vaihtoehtoja oman auton käytölle on tarjolla. Vastaavasti autoilun tulee maksaa vähemmän siellä, missä oman auton käyttö arjessa on usein välttämätöntä ja ruuhkia ei esiinny.

Vihreä kunta säilyttää lähiluontoa, ehkäisee vesistöjen pilaantumista sekä kunnostaa saastuneita elinympäristöjä ja ennallistaa tarveltyjä luontoalueita. Me suojelemme metsiä ja soita. Pidämme huolta eläinten oikeuksista. Haluamme viihtyisiä ja kauniita elinympäristöjä, joissa on enemmän puistoja, polkuja ja luonnontilaisia alueita; vähemmän melua ja asfalttiautiomaata.

Sitoudumme kunnianhimoisiin tavoitteisiin jätteen syntymisen ehkäisyssä sekä kierrätyksessä: parannamme jätteiden kierrätystä lisäämällä kerättävien jätelajien määrää ja tuomalla kierrätyspisteitä yhä useamman kuntalaisen lähelle.

Asetamme kunnallemme omat rohkeat päästövähennystavoitteet ja toteutamme ne. Tuemme uusiutuvaa energiaa hiili-, turve- ja ydinvoiman sijaan. Hajautetun energiantuotannon avulla työllistämme paikallisesti ja autamme koko Suomea pärjäämään. Edistämme eloperäisen jätteen hyödyntämistä biokaasuna.

Vihreässä kunnassa hankinnat tehdään kestävästi ja avoimesti. Kunnat kehittävät yhdessä hankintaosaamistaan sekä eettisiä ja ekologia hankintakriteereitä. Luomun, lähi- ja kasvisruuan sekä reilun kaupan tuotteiden osuutta lisätään.

Toimivien palvelujen reilu kunta

Tasa-arvoisilla palveluilla kunnissa ehkäistään eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Tärkeintä on palveluiden laatu ja saatavuus. Vihreässä kunnassa oma palveluntuotanto on turvattu, ja sitä täydennetään ja monipuolistetaan tarvittaessa yksityisen ja kolmannen sektorin palveluilla.

Kuntien taloutta ei voi perustaa velkarahan varaan. Hallinnon rajojen ohittamista, uudistumisvalmiutta ja vaikuttavuuden parantamista tarvitaan palvelujen tehostamiseksi. Veroja voidaan korottaa hyvien palvelujen turvaamiseksi, mutta ei byrokratian pönkittämiseksi.

Vihreässä kunnassa asuminen on monimuotoista. Haluamme, että edullisia vuokra-asuntoja on tarjolla riittävästi ja että eri asumismuotoja kaavoitetaan lähelle toisiaan. Tuemme yhteisöllistä asumista.

Vihreä kunta järjestää kaikille avoimia ja maksuttomia kokoontumispaikkoja eri-ikäisille ihmisille ja avaa yhteiseen käyttöön kuntien omistamia tiloja, kuten kouluja. Pitkäaikaisasunnottomille järjestyy asunto sekä tukipalveluja.

Laadukas, viihtyisä ja turvallinen päivähoito ja peruskoulu lähellä kotia luovat perustan lapsen ja nuoren elämälle ja tasa-arvoiselle yhteiskunnalle. Emme salli koulujen eriarvoistumiskehitystä. Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä tukemalla moniammatillisesti perheiden hyvinvointia ja tiivistämällä peruskoulun oppilashuollon ja erityisopetuksen, lastensuojelun, erityisnuorisotyön ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyötä. Yhtäkään nuorta ei saa päästää putoamaan koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Toteutamme nuorten yhteiskuntatakuun kunnissa.

Ennaltaehkäisy on sosiaali- ja terveysten palvelujen perusta, ja siihen on oltava resursseja. Haluamme taata kaikille yksilölliset, tarpeeseen perustuvat palvelut. Kaikkien tulee saada apua ja hoitoa varallisuudesta, koulutuksesta ja asuinpaikasta riippumatta. Haluamme järjestää hyvät kunnalliset vammaispalvelut ja tukea omaishoitajien työtä.

Haluamme toimivan perusterveydenhuollon, joka ehkäisee terveysongelmien kasautumisen ja pahenemisen sekä kaventaa terveyseroja. Turvaamme terveydenhuollon ammattilaisten saatavuuden kiinnittämällä erityistä huomiota työilmaperiiriin ja -hyvinvointiin sekä mahdollistamalla työelämän joustot. Siirrämme palveluita pyöriile siellä missä asukasmäärät eivät ole riittäviä pysyvien palveluiden säilyttämiseen. Kokeilemme ennakoluulottomasti uusia ideoita palveluiden saamiseksi kaikkien ulottuville. Kunta ei saa säästää palveluista, joissa säästöt aiheuttavat enemmän kustannuksia tulevaisuudessa, kuten päihde- ja mielenterveyshuollossa ja kouluterveydenhuollossa.

Liikunta ja kulttuuri edistävät ihmisten terveyttä. Vihreässä kunnassa myös vähävaraisimmilla asukkailla on mahdollisuus hyödyntää näitä palveluita. Turvaamme ikäihmisille arvokkaan ja vireän vanhuuden: kotihoito on Vihreässä kunnassa kohdallaan, ja laitoshoidosta siirrytään kodinomaisiin ryhmäkoteihin. Neuvoloissa edistetään lasten hyvinvoinnin lisäksi koko perheen hyvinvointia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta ja rakennetta haluamme uudistaa siten, että kaikki ihmiset saavat hyvää hoitoa taloudellisesta asemastaan ja asuinkunnastaan riippumatta, eivätkä yksittäiset kalliit sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteet voi kaataa koko kunnan taloutta. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteensovitusta parannamme niin, että ihmiset saavat oikeanlaista hoitoa oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa.

Vihreä kunta on houkutteleva työnantaja. Se pitää hyvää huolta henkilökunnastaan myös kuntarakenteen muutoksessa ja suosii vakituisia työsuhteita pätkien sijaan. Näin työntekijät jaksavat paremmin ja haluavat kehittää omaa työtään. Erityisesti kiinnitämme huomiota johtamisosaamisen vahvistamiseen. Tällä on vaikutusta henkilöstön hyvinvoinnin lisäksi palveluiden järjestämisen parantamiseen. Vihreässä kunnassa työllistäminen on aktiivista, ja etenkin vajaakuntoisille tarjotaan lisää työmahdollisuuksia. Puramme työllistymisen byrokraattisia esteitä.

Vihreä kunta innostaa asukkaita yrittäjyyteen ja luovuuteen. Siellä on yritys ympäristöjä, joissa syntyy työpaikkoja. Tuemme asukkaiden, järjestöjen ja yritysten mahdollisuuksia järjestää omannäköistään toimintaa tuetaan.

Arvostamme ja suojelemme kulttuuriympäristöjä. Taiteen, kulttuurin ja liikunnan tukemisella syntyy uusia ajatuksia, elämyksiä ja vireyttä.

Avoin, yhteinen, onnellinen kunta

Vihreässä kunnassa kaikkien ääni kuuluu. Jo ennen päätösten tekemistä arvioidaan niiden vaikutukset erilaisiin ihmisiin ja ympäristöön. Myös lasten ja nuorten näkökulma huomioidaan. Kaikilla on oltava samat mahdollisuudet osallistua, liikkua, saada palvelua, tehdä töitä ja toimia johtotehtävissä. Vihreässä kunnassa sukupuolten tasa-arvo toteutuu selityksittä.

Vihreä kunta on avoin ja toivottaa erilaiset ihmiset tervetulleiksi. Hyödynnämme monikulttuurisuuden mahdollisuudet, tuemme maahanmuuttajien kotoutumista ja innostumme alakulttuureista. Pidämme vähemmistöjen puolta ja turvaamme yhdenvertaisuuden kaikille. Tarjoamme kuntalaisille palveluita ja opetusta omalla äidinkielellään.

Vihreässä kunnassa päätöksenteko ei karkaa ihmisten ulottumattomiin, eivätkä hyvät ideat juutu byrokratiaan. Kuntalainen pääsee vaikuttamaan jo valmisteluvaiheessa. Asukkaat ovat suunnittelun voimavara, ja kunta hyödyntä heidän asuinalueisiin ja palveluihin liittyvää asiantuntemustaan aktiivisesti. Kunnan asukas tietää, keneen olla yhteydessä asuinalueensa asioissa. Päätöksenteko tapahtuu avoimesti ja riippumattomasti päivänvalossa ja kestää sen. Kaavojen valmisteluun osallistuvat ja niistä päättävät luottamushenkilöt eivät saa samanaikaisesti istua suurten kauppaketjujen hallintoneuvostoissa tai vastaavissa eturistiriitoja synnyttävissä toimielimissä. Vähimmäisvaatimuksena on päättäjien sidonnaisuuksien julkistaminen.

Tarvitsemme valtakunnallista kuntarakenneuudistusta palvelujen turvaamiseksi. Kuntien harkittuja yhdistämisistä tarvitaan, mutta ne tulee toteuttaa pienten kuntien lähipalveluita arvostaen. Syrjäisten kuntien liittäminen maakuntien keskustaajunkeihin ei muuta niiden sijaintia, ja monet palvelut on järjestetty niissä jo nyt hyvin ja asukkaita kuunnellen. Myös kuntien terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluja voidaan tarvittaessa tuottaa yhdessä laajempien kuntakokonaisuuksien kesken.

Metropolialueella maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisut kannattaa tehdä seudullisella tasolla. Tätä varten tarvitsemme metropolihallinnon ja suorilla vaaleilla valittavan metropolivaltuuston.

Kaupunkiseutujen kannattaa muodostaa kokonaisuuksia, joissa esimerkiksi seudun yleistä maankäyttöä ja sosiaali- ja terveyspalveluja voidaan suunnitella ja järjestää demokraattisesti ja järkevästi.

Emme salli päätöksenteon karkaavan liian kauas. Vihreissä kunnissa kehitetään suoran ja lähidemokratian muotoja, jotta kuntalaiset saavat äänensä paremmin kuuluviin ja voivat vaikuttaa poliittisiin päätöksiin ja niiden valmisteluun.

Haluamme uusien kuntien sisälle esimerkiksi itsehallinnollisia kunnanosia eli pitäjiä, joiden vaaleilla valitut valtuustot päättävät budjettivaltaa käyttäen keskeisten lähipalvelujen järjestämisestä ja lähiympäristön kehittämisestä.

Vihreä kunta ottaa tarvittaessa käyttöön myös esimerkiksi vanhusneuvostoja, nuorisovaltuustoja tai muita vaikutuskanavia ja antaa niille päätösvaltaa ja budjettivastuuta. Edustuksellisten elinten lisäksi tarvitsemme myös suoria vaikutuskanavia, jotka kytketään osaksi valmistelua ja päätöksentekoa.

Suurista periaatteellisista kysymyksistä järjestämme kansanäänestyksiä. Teemme kaikesta julkisesta tiedosta ja päätösaineistosta avointa ja ymmärrettävää jo asioiden valmisteluvaiheessa. Täydennämme kuntalaisten palveluja tieto- ja viestintäteknologialla. Emme keskitä tietoteknisiä hankintojamme monopoleille, vaan tuemme myös avointa lähdekoodia ja avoimia standardeja. Vihreä kunta on osa avointa vihreää tietoyhteiskuntaa.

Kunta on yhteinen kotimme – millaisen kunnan sinä haluat?